

Emnenr. 5

Fylke: Hordaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Meland

Emne: Vannbøring

Bygdelaq: Meland

Oppskr. av: Elias Hjøveit

Gard: Hjøveit

(adresse): Trestang.

G.nr. 22 Br.nr. 8

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *etter eigi røynsle*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

E. Hjøveit er gardbrukar, f. 2-4-1844.

SVAR

1. Ja. Enno vert det gjort av sume som hev lang veg etter vatn. Her seier folk Vassel (d. e. vass-sele.) Vasselen er hola ut for båsen og vert båret på bae akker. Jern-lekkjer og jernbrokar vert nytta her. Då sinebyggene kom i handelen vart det slut med trebyttene.

Det var omkring 1884-åri.

2. Dette veit eg lite om. Eg kjenner berre namnet „vasså“, som eg høyrde av foreldri mine. Men at dette namnet kjem framatt i i minnet mitt no, syner at slikke vasskjerald ein gang hev vore i bruk ogso her i bygdi. Ein gamal mann, som for mange år sidan budde nær sjøen her på Hjøveit laut stundom i hurt ver ro etter vatn. For å hindra at vatnet skvulpa over byttene, når det var litt vind so båten rugga, so lot han treskålor flyte på vass-

lyttarne.

3) Veit ikkje om, at ein hev drege vatn på ski. Her er sjeldan mykje snø i vinterane. Kven som ber vatn?

Snart ein og snart ein annan.

Fingi fast skikk med det.

4) Veit ikkje om slike skikkelar.

6) Det hev hendt og hender - t.d. lange frost-
vetrar som i år (1944) og harde turkesumarar
at folk må kjöra etter vatn - stundom
lange vegar. Men det er sjeldan.

7) Fåe stader er innlagt vannspring
i fjøs og kjøken. Vanlegt hev folk
gode kjeldar i nærleiken.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM

BYGDØY

536

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5

Fylke: Hordaland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Meland

Emne: Vannbæring

Bygdelag: Meland

Oppskr. av: Elias Mjåtveit

Gard: Mjåtveit

(adresse): Frekhaug.

G.nr. 22 Br.nr. 8

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsl. Etter eigi røynsla

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

E. Mj. er gardbrukar, f. 2-4-1874.

SVAR

1. Ja. Enno vert det gjort av sume som hev lang veg etter vatn. Her seier folk Vassel (d.e vass-sele.) Vasselen er hola ut for halsen og vert børen på baa aksler. Jernlekkjor og jernkrokar vert nytta her. Då sinkbyttene kom i handelen vart det slut med trebytterne. Det var kring 1884-åri.

2 Dette veit eg lite om. Eg hugsar berre namnet "vas-så", som eg hørde av foreldri mine. Men at dette namnet kjem framatt i i minnet mitt no, syner at slikke vasskjerald ein gong hev vore i bruk ogso her i bygdii! Ein gamal mann, som for mange år sidan budde nær sjøen her på Mjåtveit laut stundom i turt ver ro etter vatn. For å hindra at vatnet skvulpa over byttorne, når det var litt vind so båten rugga, so lét han treskålor flyta på vassbyttorne.

3) Veit ikkje om, at ein hev drege vatn på ski. Her er sjeldan mykje snjo um vettrane. Kven som bar vatn? Snart ein og snart ein annan. Ingi fasst skikk med det.

4) Veit ikkje om slike skikkar.

6) Det hev hendt og hender- t.d. lange frostvetrar som i år (1947) og harde turkesumrar at folk må kjøra etter vatn- stundom lange vegar. Men det er sjeldan.

7) Fåe stader er innlagt vannspring i fjøs og kjøken. Vanlegt hev folk gode kjeldor i nærleiken.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
adr. NORSK FOLKEMUSEUM 536

BYDØY

avskrift rettel
L. Gall.

Elias Myhrvold.

Jordaland.
Meland.

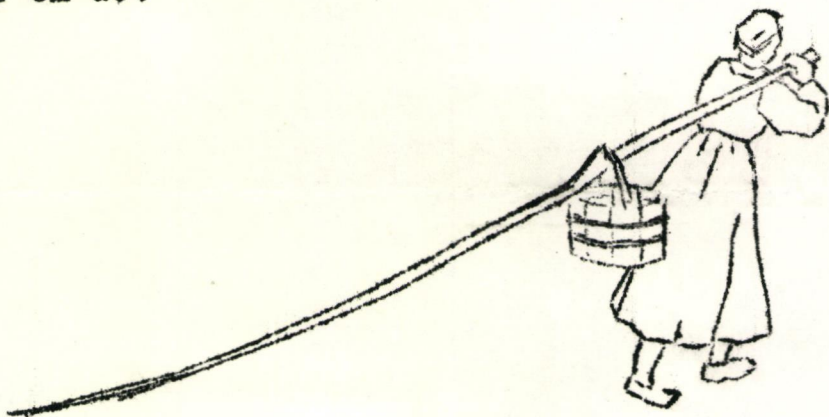
I samarbeid med
KULTURGEOGRAFISK REGISTRERING
PÅ VESTLANDET

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK POLKEMUSEUM
BYGDØY

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mennesldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampa over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det?

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel?

Har ein bruka kumøkk til brensel?

Nr. 5 Vassbæring. Denne måten å bera-draga vatn på hev eg aldri høyrst om her på våre Rantar.

Nr. 12. Glev ikkje høyrst snakk om brukning av fiskebein og fiskehovud til brensel. Hantkonda det hev vore brukt ute i havgarden, der det ikkje finnst torv. Sidan skogen vart øydd ut her i Meland, hev folk hjelpt seg med torv. No er torvmyrane mykje utlektne og same lgt kjøpe ved og kol.

Cylamøkk hev helder ikkje vore noko brukt til brensel. Gjev knipa for ut høve kan ein og annan ein sjeldan gang treive til færr kumøkk på marki.